

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2135/2018
18.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Жигић, адвокат у ..., против туженог ... „ББ“ а.д. ..., кога заступа Марија Вучковић, адвокат у ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж1 559/18 од 11.04.2018. године, у седници већа одржаној 18.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж1 559/18 од 11.04.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору број П1 159/17 од 09.01.2018. године је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је поништено решење туженог број ... од 22.12.2011. године о отказу уговора о раду број 1/И-13 од 01.01.2018. године распоређеном на пословима радника на ... због престанка потребе за радом 22.12.2012. године. Обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди га у складу са стручном спремом и оспособљеношћу и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 463.500,00 динара, у року од 8 дана.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом број Гж1 559/18 од 11.04.2018. године одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Тужени је изјавио благовремено ревизију против правноснажне другостепене пресуде због непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је засновао радни однос код туженог на основу уговора о раду од 01.01.2008. године на пословима радника на Код туженог су 25.05.2010. године почеле припреме за активности ради спровођења социјалног програма, те је 18.06.2010. године утврђена ранг листа са укупно 53 запослених. На основу члана 9. Програма за решавања вишка запослених тужени је сачинио бод листу, те је тужилац избодован са укупно 23 бода. Тужени је 21.06.2010. године донео Правилник о организацији и систематизацији послова, те је чланом 8. предвиђено да је саставни део правилника Опис послова на радним местима по организационим деловима друштва са бројем извршилаца, а којим је предвиђено 4 извршиоца на радном месту ... (чувар, портир, ватрогасац). Истог дана је донео Предлог програма решавања вишка запослених у коме је констатовано да на дан усвајања предлога код туженог има 53 запослена и да је од тога 45 запослених технолошки вишак, те да ће се отказивање уговора о раду вршити сукцесивно у року од 90 дана од дана доношења програма. Тужилац је био обухваћен овим предлогом програма. Међутим, због тешке финансијске ситуације првенствено због недостатка финансија за исплату отпремнина тужени није могао у потпуности да реализује програм, тако да су запослени који су проглашени технолошким вишком наставили да раде код туженог, а међу њима и тужилац. Тужилац је наставио са радом до децембра 2011. године као Након побољшања финансијске ситуације туженог приступило се поново утврђивању вишка запослености, с тим да није сачињен Програм решавања вишка запослених. Управни одбор туженог је 16.12.2011. године донео одлуку о утврђивању (проглашењу) вишка запослених између осталог на пословима радника на ... за два извршиоца због престанка потребе за радом на овим пословима насталих због организационих промена у процесу рада и смањења дела основних средстава, а услед немогућности распоређивања на друге послове и задатке. Том одлуком смањен је број извршилаца на радном месту ... са четири на два извршиоца. Тужени је 22.12.2011. године донео решење број 1838/11 о отказу уговора о раду тужиоца због престанка потребе за његовим радом. Утврђено је да у поступку спровођења програма и након што је тужиоцу отказан уговор о раду на његовом радном месту тужени није запошљавао раднике у форми радног односа већ по основу обављања привремених и повремених послова.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су оценили да је побијано решење о отказу уговора о раду тужени донео супротно Закону о раду.

Правилан је закључак другостепеног суда да у ситуацији када послодавац није у обавези да донесе Програм решавања вишка запосленог као што је био конкретан случај, послодавцу не даје право да без одређених критеријума сам одлучује који запослени представља вишак већ напротив, одређивања лица која представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту, без примене критеријума, такву одлуку чини незаконитом.

Чланом 179. став 1. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09) је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У конкретном ситуацији радно место на којем је тужилац радио није укинута већ је дошло до смањења броја извршилаца са четири на два извршиоца, па је тужени био дужан да примени критеријуме како би утврдио ко од запослених представља вишак.

Тек уколико би применом одређених критеријума тужилац испуњавао услове да буде проглашен вишком запослених, а тужени не би имао могућности да га распореди на друге одговарајуће послове, тужени би могао да донесе решење о предстанку радног однос тужиоца по наведеном основу.

Тужени у ревизији понавља жалбене наводе о погрешној примени материјалног права износећи неприхватљив правни став о томе да послодавац није био дужан да примени критеријуме. Указивање да је тужени приликом решења о отказу уговора о раду имао у виду већ постојећу бодовну листу од 18.06.2010. године се такође не може прихватити будући да је отказ уговора о раду дат 22.12.2011. године, што временски чини распон од годину и по дана, а у ком периоду су већ многи радници отпуштени и битно је била измењена ситуација код туженог. Чињеница што је туженом одговарало да тужилац буде на плаћеном одсуству (тврди да уз његову сагласност није долазио на рад јер није имао шта да ради) не ослобађа туженог послодавца обавезе да примени одређене критеријуме за све запослене који се налазе на истом радном месту јер је дошло до смањења потребног броја извршилаца, како би од четири извршиоца извршио одабир два радника који ће наставити да раде.

У преосталом делу ревизијом се побија утврђено чињенично стање због чега се ревизија не може изјавити (члан 407. став 2. ЗПП), па ови ревизијски наводи нису разматрани од стране Врховног касационог суда.

Како је последица поништаја решења о отказу уговора о раду реинтеграција запосленог (члан 191. Закона о раду), то су правилно нижестепени судови одлучили да тужиоца врате на рад.

Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана, па је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић